

Powiat Sanocki
1998

Kolekcja Oficerów
Miasto Sanok
1329 - 1990

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku

Czołem Ojczyźnie – Szponem wrogowi

TG„S” - 22-13

Sanok, 30 września 2022 r.

Rada Miasta Sanoka

z Panem przewodniczącym Andrzejem Romaniakiem

brm@um.sanok.pl

i

Burmistrz Miasta Sanoka

Pan Tomasz Matuszewski

burmistrz@um.sanok.pl

Zarząd TG „Sokół” w Sanoku zwraca się ponownie z prośbą o nadanie następujących nazw nowym ulicom Sanoka:

1. Generała Józefa Hallera,
2. Adama Pytla.

Uzasadnienie:

1. Generał Józef Haller – Bohater Narodowy – przebywał wielokrotnie w Sanoku. Jego zasługi dla naszej Ojczyzny są powszechnie znane. Napisał obszerną książkę: „PAMIĘTNIKI”.

Na stronie: https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Haller zapoznamy się z Jego życiorysem.

Haller i Błękitna Armia

www.sokolsanok.pl
38-500 Sanok, ul. Mickiewicza 13 I piętro, tel. 503 319 517, email: sokol@sokolsanok.pl
KRS 234935. REGON 180117194. NIP 6871856233. PKO BP: 66 1020 2980 0000 2002 0082

2. Dh Adam Pytel, Wielki Obywatel Miasta Sanoka, przez 35 lat pracy dla Sanoka, zdobył sobie wielkie zaufanie sanockiej społeczności.

Dh Adam Pytel

• 16.10.1856 r. w Żukowicach
+ 30.10.1928 r. w Sanoku

Godność prezesa sanockiego „Sokoła”
pełnił w latach:
1906-1911, 1914-1927.

31.10.1918 – Z ramienia „Komitetu
Samoobrony Narodowej”
i jako prezes „Sokoła”
uczestniczył w przejmowaniu władzy
z rąk zaborcy.

Redaktor „Tygodnika Ziemi Sanockiej”
Kierownik Gimnazjum: 1913-1917
Burmistrz Miasta Sanoka: 1924-1928

Adam Pytel urodził się w Żukowicach k/Tarnowa w rodzinie chłopskiej, w czasie zaborów w 1856 r., tj. 62 lata przed odzyskaniem niepodległości przez Polskę i żył w niepodległej jeszcze 10 lat.

Od 1876 r. studiował przez 4 semestry na UJ na fakultecie filozoficznym, następnie na Uniwersytecie Wiedeńskim filologię germańską i filozofię. Studia ukończył w 1881 r.

Po studiach miał kłopoty z otrzymaniem etatu profesora gimnazjalnego, gdyż władze austriackie uważały go za człowieka niebezpiecznego dla państwa. W tej sytuacji Pytel był zmuszony do zarabiania udzielając korepetycji w domach prywatnych.

Od 1890 r. uczył w gimnazjach w Krakowie i Samborze, a od 1893 r. do końca życia uczył języka niemieckiego, łaciny i greki w Sanoku.

Żona, Helena Prus-Głowacka (1870-1957) pochodziła z Tarnowa, gdzie w 1896 r. odbył się Ich ślub. Mieli czworo dzieci: Jadwigę (1898-1979), Stefanię (1899-1982), Janinę (1901-1986) i Stanisława (1908-1966).

Janina Hrebenda z d. Pytel, to matka prof. Jerzego Hrebendy ur. 1936 r. w Sanoku, mieszkającego w Warszawie, który to pozwolił nam na wykonanie remontu nagrobka Jego dziadka Adama.

Ojciec Jerzego, dr Jan Hrebenda, sędzia, w wieku 45 lat, zginął w Oświęcimiu w 1941 r. Przez kilka dni przebywał w jednym z baraków z rotmistrzem Witoldem Pileckim. Nazwisko dr Jana Hrebendy umieszczone jest na pomniku w formie pieca krematoryjnego, na cmentarzu w Sanoku.

Rozumiejąc znaczenie „Sokoła” w życiu Narodu, związał się z sanockim gniazdem „Sokoła”, będąc jego prezesem przez bardzo długi okres, tzn. w latach: 1909-1911, 1914-1927.

Już 30 grudnia 1911 r. Walne Zgromadzenie sanockiego „Sokoła” przyznało Mu zaszczytny tytuł: **Honorowego Członka Sokoła**.
Wydział „Sokoła” postanowił dodatkowo umieścić w Sali Jego portret po wieczne czasy, dla upamiętnienia Jego zasług i Jego działalności na polu sokolstwa polskiego.

Za Jego prezesury organizowano i intensywnie szkolono **Drużyny Sokole**, zwiększano ich sprawność i wyposażenie. Pierwsze ślubowanie Druhów Stałej Drużyny Sokolej w Sanoku (SDS później PDS) odbyło się 29 czerwca 1913 r.

Nowy wydział, „**Samarytanin Sokoli**” – PCK, utworzony 22.02.1913 r., za Jego prezesury intensywnie ćwiczył i rozwijał się.

Przyjmuje (**6/19.09.1914**) w Sanoku **Legion Wschodni** pod dowództwem płk. Józefa Hallera (~7 tys. osób). Podkomendni J. Hallera wyruszyli w drogę ze Lwowa do Sanoka 29 sierpnia 1914 r. Szlak wiódł przez Lubień Wielki, Rudki, Sambor (Sąsiadowice), Chyrów (Tarnawa), Ustrzyki Dolne, Lesko. W szeregach żołnierzy był również ppor. Stanisław Biega s. Stanisława, ur. w Sanoku.

W działaniach patriotycznych „Sokół” współpracował ze Skautami, z Drużynami Bartoszewskimi, Związkiem Strzeleckim i innymi.

31 października 1918 r. Adam Pytel
z ramienia „Komitetu Samoobrony Narodowej”
i jako prezes „Sokoła”
uczestniczył w przejmowaniu władzy z rąk zaborcy.

W sierpniu **1925** r., Adam Pytel z Sokołami, przedstawicielami Miasta, Wojska i in. przygotowali **owacyjne powitanie delegacji Sokolów amerykańskich**, przejeżdżających przez Sanok. Były przemówienia, w tym przemówienie druha prezesa dr. Teofila Starzyńskiego, odznaczenia sanockiego „Sokoła” odznaczeniami „Sokoła” amerykańskiego, występy itd.

Adam Pytel był redaktorem „Tygodnika Ziemi Sanockiej”.
Kierował Gimnazjum w okresie: 1912-1917.
Zaszczytną funkcję **Burmistrza Sanoka** pełnił w okresie: 1924-1928.

Związek TG „Sokół” w Polsce w uznaniu wybitnych zasług położonych w szerzeniu i ugruntowaniu idei Sokolej uchwałą Związku z dnia 30 października 1926 r. nadał dh. Adamowi Pytłowi zaszczytną Odznakę Sokolą.

W czasie, kiedy pełnił funkcje Burmistrza Sanoka, stworzono plan zagospodarowania przestrzennego miasta, założono nowe ulice, wprowadzono komunikację autobusową umożliwiającą dojazd do okolicznych wsi, ukończono budowę łaźni miejskiej, zbudowano szkołę w dzielnicy Posada Sanocka, zainstalowano oświetlenie elektryczne w 1927 r.

W Domu Sokoła zainstalowano światło elektryczne w 1928 r.

Ignacy Paderewski znając działalność sanockiego „Sokoła”, napisał (22.01.1919) do dh. prezesa Adama Pytła list z gratulacjami za przygotowanie młodzieży na trud fizyczny i bohaterstwo w walce o niepodległość Polski.

*Z Sanokiem Adam Pytel związany był przez 35 lat, tzn. do końca swego życia
Był on człowiekiem przez całe życie uczciwym, bezinteresownym, odważnym,
pracowitym, mającym czas na wszystko.*

*„Kochała Go młodzież szkolna, kochali Go koledzy w zawodzie, druhowie w pracy sokolej, szanowali obcy.
Wielką była Jego powaga, wielka wiara w Jego bezinteresowność i sprawiedliwość”.*

**Pogrzeb Adama Pytla stał się prawdziwą manifestacją narodową.
Takiej ceremonii pogrzebowej nie pamiętali najstarsi ludzie w Sanoku.**

Dzisiaj przypominamy prawie zapomnianego
Wielkiego Obywatela Miasta Sanoka.

Zwracam się z prośbą do władz samorządowych, a za Ich pośrednictwem do dyrektorów szkół, aby Adam Pytel był wpisany na listę postaci wzorcowych w procesie wychowania i kształtowania osobowości dzieci i młodzieży.

Prosimy również Pana przewodniczącego Rady Miasta i Państwa Radnych Miasta Sanoka o nazwanie jednej z ulic Sanoka ul. Adama Pytla.

Zwracaliśmy się już kilkakrotnie do Władz Miasta w tej sprawie, np. pismem z dnia 30 marca 2017 r. (w załączeniu).

Mamy nadzieję, że tak zacni Obywatele zostaną uhonorowani przez obecną Radę Miasta Sanoka.

Prośbę przekazujemy do informacji naszym druhom radnym: dh. Wanda Kot, dh Adam Kornecki, dh Marian Osękowski.

Czołem!

PREZES
TG „SOKÓŁ” w Sanoku
mgr inż. Bronisław Kielar